

PRVNÍ SVĚTOVÝ DEN DÁRCŮ KRVE

Poprvé jsme letos v pondělí **14. června 2004** oslavovali **Světový den dárců krve**. Vyhlásily jej společně Světová zdravotnická organizace, Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného pľlměsíce,

Mezinárodní federace dárců krve a Mezinárodní asociace transfúzních služeb. Na celém světě probíhá pod heslem: „**Krev je dar pro život. Děkujeme!**“.

Bezpríspevkové dárcovství krve (BDK) patří po řadu desetiletí k hlavním úkolům dříve ČSČK a nyní ČČK. Kompletně zajišťujeme oceňování mnohonásobných bezpríspevkových dárců krve a spolupracujeme na náboru BDK a propagaci BDK.

V současné době je v ČR registrováno na transfúzních stanicích **353.713** dárců krve. Ročně se u nás uskuteční **372.255** odběrů plné krve, z toho je **97,8 %** odběrů uskutečněno od bezpríspevkových dárců krve. Kromě toho je v ČR ročně uskutečněno **68.109** odběrů krevní plazmy. Za nové dárcce krve je každým rokem u nás získáno více než **27.000** osob, což přibližně stačí pokrývat přirozený úbytek dárců krve ze zdravotních a věkových důvodů.

Český červený kříž každoročně uděluje mnohonásobným BDK více než **24.000** některého ze tří stupňů Medaile prof. Jana Janského (za 10, 20 a 40 bezplatných odběrů krve) a více než **700**

některé ze tří tříd Zlatých křížů (za 80, 120 a 160 bezplatných odběrů krve). Při OS ČČK působí také **24** Klubů dárců krve, které sdružují **950** BDK.

Mezi neúspěšnější celorepublikové náborové akce patří čtyřikrát ročně v řadě měst ČR „**Daruj krev s Českým rozhlasem!**“, na níž se podílí i některé OS ČČK. Její letošní druhé kolo se uskutečnilo 9. 6. 2004 - jen několik dní před celosvětovým svátkem všech dárců krve. Zašli jsme se na její průběh podívat v Praze na Vinohradskou třídu před budovu Českého rozhlasu a do jeho vestibulu.

DANA SYSLOVÁ A ČERVENÝ KŘÍŽ

Oblíbenou herečku - **Danu Syslovou** - vnímají televizní a filmoví diváci z nepřehledné řady dabingových rolí. Ten, kdo ji však chce vidět, se za ní musí vypravit do divadla... „Protože jsem už řadu let na takzvané „volné noze“, nepatřím momentálně k žádnému souboru nastálo. V minulosti jsem si užila do sytosti zájezdová představení. Teď dávám raději přednost komornějšímu prostředí,“ říká v úvodu našeho rozhovoru známá umělkyně. Herecké mistrovství Dany Syslové mohou ocenit nejenom návštěvníci pražského Divadla Ungelt, které s ní už pátou sezónu uvádí romantickou komedii A. R. Gurneye „Sylvie“, ale i poetické Violy v inscenaci „Zločin lorda Artura Savila“ z pera slavného Oscara Wilda.

Redakce Novin ČK: „Co se Vám vybaví, když slyšíte o Červeném kříži?“

Dana Syslová: „Zcela jednoznačně **dobrovolné sestřičky**. Jako dítě jsem často pobývala na nejrůznějších letních táborech, kde jsem se poprvé setkala s **kurzy poskytování první pomoci**. Nejenom, že se mi tehdy velice líbily jejich zdravotnické uniformy, ale především pro mě představovaly obrovskou autoritu. Pamatuji si, že mě hodiny zábavného učení ohromně bavily! Kromě zábavy rozhodně splnily svůj účel, neboť ačkoliv jsem od té

doby žádný podobný kurz neabsolvovala, dovedla bych si vybavit základní postup při poskytování první pomoci. Po takových letech... A to už je co říct, nemyslíte!?

Jinak jsem Malostráňák a **vedle v ulici, v níž bydlím, vlaje na budově Českého červeného kříže jeho prapor**. Mám ho skoro denně na očích a proto ani Červený kříž nelze přehlédnout. (Smích). Teď zase trochu vážně...

S činností Červeného kříže jsem se před několika lety setkala přímo před naším domem. Bylo to v době, kdy k nám do republiky směřovaly stovky východních Němců, kteří na zastupitelském úřadě SRN žádali o politický azyl. Všude byly vidět jejich Trabanty... a pracovníkům úřadu prostě nestačily síly zvládnout takový chaos. Ze začátku jsme se snažili pomoci i my. Naše koupelna se načas změnila ve veřejné lázně... O něco později se tady objevili právě **pracovníci Červeného kříže. Zabezpečovali zdravotnickou pomoc a přivezli s sebou příkrývky a teplý čaj**. Byl to pro mě tehdy poměrně příjemný pocit...“.

*Rozhovor připravil Otto Lokaj
Foto archiv*

O STANOVÁCH ČČK

Stanovy ČČK jsou základním vnitřním zákonem národní Společnosti Českého červeného kříže. Ty současně byly přijaty na ustavujícím sjezdu Českého červeného kříže ve dnech 4. - 5. června 1993. Jejich přijetí předcházela několikaměsíční náročná práce. Rada jednání, někdy velmi vzrušených, ale většinou vedených se skutečným zájmem o co nejlepší výsledek. Dovolím si, jako jejich autor, připomenout dobu jejich vzniku, stavbu a význam.

Nevíme kolikáté Stanovy od vzniku národní společnosti Červeného kříže na území České republiky to jsou, ale víme, že byly přijímány nové vždy, když se velmi výrazně změnilly podmínky. Po válce, po revoluci. A takováto situace nastala i nyní. Změnily se podmínky společenské, politické i ekonomické. Došlo k rozdělení státu. Na základě reálného stavu a potřeb a provedené analýzy vnitřních i vnějších podmínek byla definována vize ideální Společnosti Českého červeného kříže.

„Budoucí národní Společnost Českého červeného kříže by měla být společností vybudovanou na důsledných demokratických principech, jasně zakotvených v základních řídicích dokumentech společnosti, které budou zajišťovat její bezporuchové a efektivní fungování, společností relativně malého počtu aktivních členů s vysokou odborností, pravidelně činných jak v řídicích složkách, tj. nynějších funkcích, tak především ve složkách provádějících konkrétní činnosti ČČK, dále společností velkého počtu členů sympatizujících a přispívajících, s profesionálním aparátem, který na vysoké profesionální úrovni a efektivně ve spolupráci s aktivními členy zajišťuje realizaci moderního programu ČČK v duchu poslání a cílů Červeného kříže a to takovým způsobem, že naplňuje humanitární stránku činnosti ČČK, podle potřeb společnosti a získává tak uznání občanů, státních orgánů, mladé členy a dostatek finančních prostředků pro další činnost.“

Takto byla definována vize nového ČČK v roce 1992. Vidíte. Přesto, že jsme něco z toho dosáhli, lze říci, že platí dodnes.

V duchu této přijaté vize byly i zpracovány a přijaty nové Stanovy ČČK. Cílem bylo přijmout dokument jednoduchý, neszvazující, ale současně jasně vymežující základní pravidla a rámce práv a povinností, chování a odpovědnosti. **Základní zákon by měl vždy umožnit pozitivní a legální postup kupředu, vymezení zneužití systému.** Umožnit schopným lidem pracovat jak prospěch společnosti a neschopným omezit přístup na místa, kde mohou napáchat velké škody. V demokratickém systému je to velmi složité. V našich Stanovách se podařilo vytvořit odpovídající systém ve Stanovách jako celku a odpovídající systém tzv. brzd a pák i ve vztahu volených funkcionářů a profesionálních pracovníků. Dvanáct let fungování tohoto systému ukázalo jeho správnost.

Hnutí Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce je naplňováno nebo má být naplňováno především prací dobrovolníků, ale v současných podmínkách a rozsahu činnosti je nezbytné, aby byla činnost realizována v úzké spolupráci s profesionálními pracovníky.

To naše Stanovy bezesbzytku umožňují. Preferují volené funkcionáře a v případě jejich nečinnosti umožňují práci profesionálním pracovníkům, v našem případě ředitelkám či ředitelům.

Přesto se čas od času objevují různé touhy. Jednou rozšíření vlivu a moci ředitelky a ředitelů jejich účastí na jednání Shromáždění delegátů, podruhé zase odsunutím ředitelů a ředitelky z Výkonných rad ČČK. V prvním případě je to nemožné, protože to zásadně nepřípouští pravidla pro přijetí NS do Mezinárodního výboru ČK a Federace ČK/ČP, v druhém případě je to snaha odsunout ty, kteří jsou skutečnou výkonnou a také odpovědnou složkou do role slouhů, aby navrhovatel mohl ukojit svoje neukojené ambice. Samozřejmě pouze do té doby, dokud budou finance. Do mírnější kategorie spadají opakované návrhy na zrušení Komor ČČK. V současné době ani to není šťastný návrh. Bylo by lépe nalézt na zasedání komor společnou řeč na téma jak lépe pracovat v našem ČČK. Kdo pro to co konkrétního udělá.

Vážení červenokřížáci, prosím, posuzujte tyto a podobné návrhy pečlivě. Posuzujte i každého, kdo je činí. Je dobře si položit otázku, co tento navrhovatel skutečně vykonal dobrého pro ČČK a co svými návrhy skutečně sleduje.

Nyní je období před volebním Shromážděním delegátů, které bude v roce 2005.

Některí navrhovatelé budou hýřit kritikou a návrhy, někteří budou dále jenom zlobit. Není těžké je odhalit. Stačí se podívat zpět na jejich aktivity a skutečný přínos.

Mějte prosím Stanovy ČČK ve vážnosti a učíte vše pro jejich trvalé naplňování. Kvalitní Stanovy spolu se zákony a schvalovacími listinami jsou důležitou součástí právního postavení naší národní společnosti ČČK o něž jsme dlouho a úporně bojovali. Bylo by dobře zaměřit se na zpracování strategie ČČK pro nejbližší období a na rozvoj a realizaci přijatých úkolů.

Přeji Vám k tomu hodně nápadů, sil a vytrvalosti.

JUDr. Jiří Procházka, ředitel Úřadu ČČK

ZAHRAŇIČNÍ AKTIVITY ČČK

SEMINÁŘ K MHP V MAĎARSKU

Ve dnech 3. - 6. 6. 2004 uspořádala Regionální delegace Mezinárodního výboru Červeného kříže v Budapešti pro účastníky z národních společností ze zemí střední a východní Evropy odborný seminář zaměřený k aktuálním problémům mezinárodního humanitárního práva. ČČK na něm zastupovali první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.** a pracovnice zahraničního úseku Úřadu ČČK **Linda Sochorová**.

NÁVŠTĚVA Z BUDAPEŠTI

Dne 20. 5. 2004 navštívila Českou republiku pracovnice ústředí Maďarského ČK **Barbara Bartha**, členka pracovní skupiny Regionální

delegace Mezinárodní federace ČK a ČP v Budapešti pro otázky psychosociální přípravy. V besedě s vedoucím úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr. Josefem Švejnhou** a pracovníkem tohoto úseku **Ing. Václavem Černým** se seznamovala s dosavadními aktivitami a plány ČČK právě v oblasti psychosociální přípravy především při mimořádných událostech.

DELEGACE ČČK NA SLOVENSKU

Ve dnech 5. - 7. 5. 2004 pobývala delegace ČČK na pracovní návštěvě ve Slovenské republice. Zúčastnila se zde oslav Světového dne Červeného kříže v Bratislavě (mj. přijetí na Bratislavském hradě u prezidenta SR Rudolfa Schustera) a jednávala s nejvyššími představiteli Slovenského ČK další rozšíření dosavadní velmi dobré spolupráce. Delegaci tvořili čestná prezidentka ČČK **Viktorie Špidlová**, prezident ČČK **MUDr. Zdenko Vlk, CSc.** a ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka**.

DRUŽSTVO ČČK NA FACE V RAKOUSKU

Ve dnech 10. - 13. 6. 2004 se v rakouském městě Bad Hofgastein konala **Evropská soutěž v první pomoci (FACE 2004)**, které se zúčastnila 5-členná družstva národních společností ČK z celkem 26 evropských zemí. ČČK na této prestižní soutěži reprezentovalo družstvo z **OS ČČK**

Chrudim, vítěz loňského národního kola soutěže zdravotnických družstev Humanitárních jednotek ČČK. V silné konkurenci naše družstvo skončilo na slušném **11. místě** (zvítězila velmi překvapivě Arménie před Belgií a Německem).

DAR SLOVENSKÉHO ČK PRO ČČK

ČR navštívila ve dnech 23. - 25. 5. 2004 delegace Slovenského ČK, kterou tvořili jeho čestná prezidentka **Prof. Emília Kováčová**, prezident **PhDr. Milan Kručay, Csc.** a generální sekretář **Ing. Bohdán Telgársky**. Slovenská delegace se zúčastnila celostátního vyvrcholení oslav Světového dne ČK v Senátu dne 24. 5. 2004 a vedla pracovní jednání

s představiteli ČČK. Na závěr návštěvy předal generální sekretář Slovenského ČK **Ing. Bohdán Telgársky** řediteli Úřadu ČČK **JUDr. Jirímu Procházce** dar Slovenského ČK pro ČČK - velký obraz zakladatelky ČSČK **PhDr. Alice Masarykové** (viz obr.).

Žena u lékaře: „Pane doktore, s mým manželem už v posteli nic není“. Lékař jí poradí, aby mu dávala včelí vosk. Po čase se jí zeptá, zda to pomohlo. Žena odpoví: „Napůl, pane doktore. Manžel bzučí, ale nepíchá“.

VÝKONNÁ RADA ČČK 26. 6. 2004

Výkonná rada ČČK se na tomto svém zasedání zabývala hodnocením a závěry přijatými na květnovém výročním Shromáždění delegátů ČČK. Dále schválila výsledky průzkumu OS ČČK k péči o zranitelné skupiny občanů, návrh na ověřování znalostí normy „Školitel ČČK“, žádosti o poskytnutí půjčky OS ČČK Trutnov a Blansko návrh na doplnění Otevřené databáze expertů ČČK, průběžnou zprávu o čerpání Fondu humanity ČČK - povodně 2002 a o realizaci pomoci a návrh obsahového zaměření základního školení členů Registru rozhodčích ČČK.

V rámci informačních zpráv vzala VR ČČK na vědomí zprávu o činnosti Úřadu ČČK, přehled aktivit Úřadu ČČK a OS ČČK se sdělovacími prostředky, zprávy ze zahraničních cest, dohodu o spolupráci ČČK s Hessenským ČK, dále informace o účasti družstva ČČK na Evropské soutěži první pomoci (FACE 2004), o účasti ČČK na semináři CIMIC a mezinárodní konferenci Medicína katastrof 2004 ve Zlíně a o předávání Zlatých křížů II. a I. třídy mnohonásobným BDK. Na vědomí dále VR ČČK vzala informace o spolupráci ČČK s nestátním zdravotnickým zařízením Santé při výuce první pomoci a o stavu obnovy pavilonu urologie Nemocnice KBC v Bělehradě.

Dále VR ČČK podrobně diskutovala otázku další existence Ústřední pohotovostní záchranné jednotky ČČK a také problém neplnění „minimálního programu ČČK“ ze strany OS ČČK Prostějov v letošním roce.

ČČK JEDNAL S MINISTREM ZDRAVOTNICTVÍ

Dne 8. 6. 2004 se delegace ČČK ve složení - čestná prezidentka ČČK **Viktorie Špidlová**, ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** a vedoucí úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr.**

Josef Švejnoha - poprvé setkala na pracovním jednání s novým ministrem zdravotnictví ČR **MUDr. Jozefem Kubinyim, Ph. D.** Hlavním bodem tohoto jednání byla otázka pravidelného příspěvku vlády ČR na činnost ČČK vyplývající ze Zákona č. 126/1992 Sb., ale došlo samozřejmě i na další aktivity ČČK, především na problémy spojené s bezpříspěvkovým dárcovstvím krve, výukou první pomoci a přípravou na katastrofy.

Tři prostitutky potkají na ulici ministra zdravotnictví. Dvě ho uctivě zdraví a třetí se nechápavě ptá: „Co je to za člověka?“ - „Holka, ten zdědil největší bordel v republice!“

DOŠKOLOVACÍ SEMINÁŘ LEKTORŮ MHP

V Praze se dne 19. 6. 2004 uskutečnil doškolovací seminář pro lektory a školitele mezinárodního humanitárního práva, kteří prošli ústředně pořádanými základními kurzy k této problematice v letech 2001 a 2003. Jako lektori na tomto semináři vystupovali členové Otevřené databáze expertů ČČK - první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.** a pracovnice Ústavu mezinárodních vztahů **Dr. Veronika Bílková**. Seminář absolvovalo 6 účastníků.

ČČK NA KONFERENCI MEDICÍNA KATASTROF

Delegace ČČK tvořená prvním viceprezidentem ČČK **RNDr. Markem Juklem, Ph. D.**, ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jiřím Procházkou** a vedoucím úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr. Josefem Švejnohou** se ve dnech 21. - 23. 6. 2004 ve Zlíně zúčastnila VIII. ročníku mezinárodní konference Medicína katastrof. Dr. Jukl referoval na téma „Mezinárodní právo reakce na katastrofy“, dále na konferenci se dvěma sděleními vystoupil také delegát Švýcarského ČK v ČR **Roland Albert**.

NOVÍ NOSITELÉ MEDAILE ALICE MASARYKOVÉ (1. ČÁST)

Mgr. Jiří Batěk (1940)

Členem ČČK je od roku 1955. Po dobu 34 let je zdravotnickým instruktorem ČČK a vyškolil velké množství záchranářů VZS i členů ČČK v první pomoci. Byl účastníkem prvního kurzu Vodní záchranné služby u nás, je zakladatelem MS VZS ČČK v Sokolově a v Plzni. Několik let pracoval jako zaměstnanec OV ČSČK Sokolov, řadu let pracoval v ústředních orgánech ČČK a VZS. Od roku 1998 je prezidentem Vodní záchranné služby ČČK.

Věra Hájková (1923)

Je členkou ČČK od roku 1946. Po řadu let pracovala v různých komisích OV ČSČK, po 4 roky byla vedoucí tajemnicí OV ČSČK; v době normalizace nemohla tuto funkci vykonávat. Pracovala jako předsedkyně MS ČSČK a instruktorka. Později byla členkou OVR ČČK v Trutnově, členkou Shromáždění delegátů ČČK a několik let i členkou Výkonné rady ČČK. V současné době je předsedkyní velmi aktivní MS ČČK Úpice na okrese Trutnov.

DEN IZS V PARDUBICÍCH

Přínosnou spoluprací se podařilo navázat **OS ČČK v Pardubicích** se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS). Vzájemně si vycházíme vstřícně při řadě akcí. Uplatnění nacházejí zejména maskéři, jejichž umění na každé akci vždy vzbuzuje obdiv.

Oblastnímu spolku ČČK Pardubice byla proto nabídnuta také účast na **Dni IZS**, který se konal 7. května 2004. Spolu s hasiči jsme vytvořili několik zajímavých a netradičních modelových situací, některé „ze života“, jiné spíše pro pobavení diváků. Velmi nebezpečně vypadala například havárie, kdy auto skončilo na střeše a našeho figuranta museli hasiči složitě „vystříhat“.

Téměř tisícovka diváků, zejména školního věku, pak velmi ocenila ukázky nejzákladnějších postupů první pomoci, které jim předvedli členové ČČK. Velcí i nejmenší diváci se tak mohli naučit, jak postupovat při krvácení, tržných nebo řezných ranách, zlomenině, ale i bezvědomí. A především mohli vidět, že první pomoc není vůbec složitá a zvládnou ji při troše snahy a odvahy opravdu všichni.

Bc. Lukáš Pochylý, OS ČČK Pardubice

LYDAŘENÁ OSLAVA MDŽ V NOVÉM BORU

K letošnému Mezinárodnímu dni žen jsme uskutečnili hodnotnou oslavu, na kterou připravily děti z mateřské školy zajímavý kulturní program. Potom vystoupili naši mladí zdravotníci, kteří předvedli, jak postupovat při drobných úrazech, které se vyskytují zejména v domácnosti nebo při práci na zahradě. Jejich program byl doprovázen odborným výkladem a plně zaujal přítomné. Kvalifikovaná odbornice poté seznámila přítomné s významem a možnostmi využití jednotlivých druhů léčivých bylinek.

Děti potom předaly všem ženám malou pozornost. Nakonec jsme si všichni za doprovodu harmonikáře společně zazpívali a připili si na zdraví a další příjemná setkání. Průběh oslavy hodnotily přítomné ženy jako velmi příjemný a přítom hodnotný. Podařilo se nám tak spojit zábavu i poučení.

Josef Špachman, předseda MS ČČK Nový Bor

ÚSPĚŠNÁ SOUTĚŽ HMZ V ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Všichni přítomní jsme toho 25. května 2004 unesli svetry a bundy, počasí příliš neprálo. Ale

to bylo také jediné negativum na perfektně připravené Regionální (krajské) soutěži hlídek mladých zdravotníků Královéhradeckého a Pardubického kraje, jejímž pořadatelem byl **OS ČČK Ústí nad Orlicí**. Soutěž se konala pod záštitou radního Pardubického kraje **Ing. Josefa Janečka**.

Trasy obou soutěží (své síly měřilo 8 HMZ I. stupně a 9 HMZ II. stupně) vedly ve městě v okolí sídla Úřadu OS ČČK Ústí nad Orlicí. Soutěž měla po organizační stránce pohodový průběh, vše probíhalo bez nervů a byla znát pečlivá dlouhodobá příprava ze strany organizátorů soutěže. I když se na některých stanovištích občas stalo, že některý pacient „zemřel“ (rozhodčí byli nároční, ale spravedliví), snažili se všichni soutěžící. Jak již to ale v soutěžích bývá, vyhrát mohl jenom jeden.

V kategorii HMZ I. stupně zvítězila **ZŠ Sezemice** (okr. Pardubice) před **ZŠ Chrást** (okr. Chrudim) a **ZŠ Heřmanice** (okr. Ústí nad Orlicí). V kategorii HMZ II. stupně si palmu vítězství odnesla **ZŠ Pardubice**, na 2. místě skončila **ZŠ Rokytnice v Orlických horách** (okr. Rychnov nad Kněžnou), bronzový stupínek obsadila **ZŠ Chrudim**. Poháry a ceny předávali i významní hosté soutěže v čele s ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jirím Procházkou**.

Poděkování za hladký průběh soutěže patří všem organizátorům vedeným ředitelkou soutěže **Annou Altrichterovou** a jejím zástupcem pro věci organizační **Jirím Preclíkem**, dále hlavním rozhodčí **Věře Krskové** a všem jejich obětavým spolupracovníkům. *Mgr. Josef Švejnoha*

ZAJÍMAVÝ SEMINÁŘ V OLOMOUCI

OS ČČK Olomouc uspořádal 13. 5. 2004 zajímavý seminář o mezinárodním humanitárním právu a Červeném kříži na Vyšší odborné škole sociální Caritas Olomouc (v rámci přípravy na eventuelní působení při poskytování humanitárních pomoci doma či v zahraničí).

Blok několika vystoupení zahájil první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.**, který seznámil posluchače se základy mezinárodního humanitárního práva a s organizací, činností a principy Mezinárodního ČK a ČČK. Delegát Švýcarského ČK v ČR **Roland Albert** nabídl své praktické zkušenosti s organizováním humanitární pomoci v Jemenu, Saudské Arábii a v Arménii., člen Ústřední pohotovostní záchranné jednotky ČČK **Radek Thums** pak praktické zkušenosti s řízením evakuačního střediska v Praze při povodních v roce 2002. Všechna vystoupení se setkala se značným zájmem a vyvolala řadu dotazů.

ČČK NA MS V LEDNÍM HOKEJI

Světový hokejový šampionát, který se v době od 24. 4. do 3. 5. 2004 kromě Prahy uskutečnil také v ostravské ČEZ Aréně, důkladně prověřil **Záchranný tým ČČK Ostrava**. Jeho členové denně dohlíželi asi na 10.000 návštěvníků a v případech potřeby jim poskytovali první pomoc. Celkem ošetřili více než 90 diváků.

Zapomněly se hlavně hlídky Mládeže ČČK, které tuto náročnou zkoušku zvládly na výbornou. Shodli se na tom jak profesionální členové záchranného týmu, tak lékaři a sestry Vítkovické nemocnice, kteří měli na starosti péči o hokejisty, či zdravotníci z Územního střediska záchranné služby. Při každém zápase ošetřovali mladí zdravotníci rozjařené fanoušky, kteří se v euforii sami zranili. „Většinou šlo o banality - naraženiiny či rozseknutí kůži, vyražené zuby, odřeniny, krvácení z nosu, bolesti hlavy či zvýšené teploty. Ale zažili jsme i čtyři velmi vážné případy. Třeba když si mladý Fin poranil krční páteř,“ vzpomíná na chvíle „nasazení“ při mistrovství vedoucí zdravotnických instruktorů Mládeže ČČK **Marek Prašil**. Jak dodal, všechny zraněné, kteří se dostali do ošetrovny Červeného kříže, zvládli dobrovolníci ošetřit sami - chladičným nápojem, pružným obinadlem, sterilním krytím, apod. Pouze několik pacientů nechali po dohodě s šéflékařem ze záchranné služby převést sanitkou do nemocnice. Při zápase drželi dva členové hlídky službu na ošetrovně a nejméně osm jich chodilo mezi diváky. Komunikace mezi jednotlivými zdravotnickými složkami probíhala pomocí vyslačky.

Dvacetičlenný záchranný tým ČČK vznikl loni na podzim. Jeho posláním je zajistit kvalitní fungování první pomoci. Náplní jeho činnosti jsou kromě zdravotnických dozorů školení pro veřejnost, ukázky první pomoci na různých akcích, reprezentování OS ČČK Ostrava na soutěžích a záchranných cvičeních. Záchranný tým je rovněž součástí Humanitární jednotky ČČK a integrovaného záchranného systému. Na mistrovství světa v ledním hokeji se takřka půl roku intenzivně připravoval. O tom, že se námaha a čas věnovaný přípravě vyplatily, svědčí i pochvala všech zainteresovaných složek a nabídka ředitele Územního střediska záchranné služby **MUDr. R. Gřegoře** k další spolupráci. Členové Mládeže ČČK tak budou mít příležitost dále zlepšovat hlavně své praktické dovednosti první pomoci při výjezdech záchranné služby.

Anna Prokopová, členka OVR ČČK Ostrava

Pán si stěžuje u lékaře, že jej na dvou místech na hlavě ukrutně bolí. Pacient na jeho dotazy postupně vyloučí jako příčinu kouření, alkohol i běhání za ženskými. - „Potom je to jasné, pane. Vy jste vůl a rostou vám rohy!“

ING. ZDENĚK ŠKROMACH

Naše tradiční čtyři otázky jsme tentokrát položili ministrové práce a sociálních věcí **Ing. Zdeňkovi Škromachovi**.

Otázka: Můžete se nám trochu představit? Co ve Vašem životě předcházelo Vaší dnešní významné funkci?

Odpověď: Začínal jsem jako elektromontér v Elektrárně Hodonín. Kromě toho jsem se v 70. a 80. letech živil také jako topič, výrobní dělník a mistr údržby. Titul inženýra jsem dosáhl na elektrotechnické fakultě Vysokého učení technického v Brně.

Jsem člověk, který vyšel z odborů. Na svůj odborářský původ jsem nezapomínal, už když jsem byl v roce 1996 zvolen za ČSSD poslancem Parlamentu ČR, kde jsem svého času předsedal Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví. Domnívám se, že na to nezapomínám ani ve funkci ministra, a to už i proto, že jsem od roku 1995 členem sociální demokracie. Jejím místopředsedou jsem opakovaně už 7 let.

Otázka: Co považujete ve své dosavadní práci za největší úspěch?

Odpověď: Samozřejmě, že za velice důležité považuji to, že jsem dostal možnost uplatnit své dosavadní znalosti a schopnosti jako ministr práce a sociálních věcí. Z toho, co se mi ve funkci ministra podařilo prosadit, považuji za skutečně nejdůležitější **nový zákon o zaměstnanosti**. Pevně věřím, že tento zákon výrazně napomůže zvýšit zaměstnanost a snížit míru nezaměstnanosti. Upřesňuje a zpřísňuje postupy a podmínky při zprostředkování zaměstnání úřady práce, zejména podmínky pro zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, a to za účelem zvýšení motivace uchazeče o zaměstnání ke spolupráci s úřadem práce v procesu zajišťování zaměstnání. Už dlouho mi vadí zneužívání různých sociálních dávek, včetně hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti. Tento zákon je důležitý nástroj k tomu, aby se dalo lépe a efektivněji takovému zneužívání zabránit. Navíc dává úřadům práce více prostoru k tomu, aby mohly lépe uplatňovat aktivní politiku zaměstnanosti.

Otázka: S jakými největšími problémy se ve své současné funkci potýkáte?

Odpověď: Jsou to tři důležité oblasti, ve kterých nás čeká ještě hodně práce. **Politika zaměstnanosti, důchodová reforma a péče o občany se zdravotním postižením**. Je velice těžké bojovat s nezaměstnaností, když není dostatek finančních prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti. Ale já věřím, že například rekvalifikační kurzy jsou pro uchazeče o práci velice důležité, stejně jako tvorba nových pracovních míst pro absolventy a zdravotně postižené, ale nejen pro ně. Velkým problémem nezaměstnanosti jsou lidé, kteří nemohou najít práci více než dva roky.

Těžké je také prosazovat reformu důchodového systému, bez níž se v budoucnu neobejdeme. Ministerstvo práce a sociálních věcí ji pod mým vedením připravilo, ale dosud se nenašla politická shoda na tom, jakým způsobem by se měla důchodová reforma vyvíjet.

Často jsou také velice těžké debaty se zástupci zdravotně postižených spoluobčanů kvůli tomu, jak by se měl zlepšit náš systém sociálních služeb. Přesto jsme se dokázali domluvit a nový zákon o sociálních službách už brzy spatří světlo světa.

Otázka: Jaký je Váš vztah k aktivitám Českého červeného kříže? Co Vás z jeho činnosti nejvíce zajímá?

Odpověď: Domnívám se, že **úloha Českého červeného kříže je nezastupitelná**. Za velice potřebné považuji **akce, které vždy aktivizují občany k dárcovství krve**. Samozřejmě, že **nejbližší jsou mi Vaše aktivity, které souvisejí se sociálními službami** a s odbouráváním bariér, které donedávna existovaly mezi lidmi zdravými a lidmi s handicapem. Daleko těžším handicapem jsou totiž předsudky, které živí ve zdravých lidech lhostejnost k životu jiných sociálních skupin.

Otázky kladl Mgr. Josef Švejnoha

NEMILOSRDNÉ SLUNCE ROZDÁVÁ RÁNY - 3. část

Dokončení rozhovoru s **MUDr. Ivanou Krajsovou**, primářkou II. kožní kliniky v Praze 2.

Může si laik sám diagnostikovat takové kožní onemocnění?

Každý, kdo se alespoň trochu věnuje své kůži, snadno na ní objeví jakoukoliv změnu. Pravidlem je, že každé mateřské znaménko dosahuje určité velikosti - v průměru od 5, maximálně do 10 mm. Potom se již nemění. Melanom se na rozdíl od něj stále mění! Jeho ložisko se zvětšuje a tím dostává nepravidelný tvar. Začíná měnit i barvu. Na povrchu se objevuje skvrnitá pigmentace a přibližně v 50 % svědčí. Nejedná se o žádné úporné svědění. Sem tam zasvědí. Říká se, že na sebe upozorňuje - dej pozor, něco se děje... V každém případě však platí, že při jakékoliv pochybnosti je třeba navštívit kožního specialistu! Melanom je sice nádor velmi zhoubný, který dokáže metastázovat a umírá se na něj, ale včasným rozpoznáním a chirurgickým odstraněním se pacient může vyléčit.

Na vašem pracovišti využíváte přístroj Dermogenius. K čemu slouží?

Jedná se o digitální dermatoskop neboli přístroj pro snímání kožního pigmentového projevu. Jeho program nám umožňuje pozdější vyhodnocení mateřského znaménka, tedy zda se jedná o neškodný útvar a nebo už počínající nádor. I když je Dermogenius dobrým pomocníkem, konečná diagnóza zůstává vždy na lékařích. Jeho úloha je nezastupitelná v tom, že přesně zaznamená stávající znaménka pacienta, což nám usnadňuje přesné porovnání s předchozím stavem.

Medicína nemůže v současnosti kromě ozařování, chemoterapie a chirurgických zákroků pacientům nabídnout nic jiného?

Naše pracoviště je členem evropské skupiny pro výzkum a léčbu nádorů a účastníme se proto všech studií v rámci evropského společenství. Z tohoto důvodu jsme byli nedávno zařazeni i do studie k melanomové vakcíně... Jako jediné pracoviště v naší republice jsme už také zahájili léčbu vybraných pacientů. Vakcína bude aplikována 1.400 pacientům v rámci všech zúčastněných zemí s tím, že jejich léčba bude trvat 5 let. Během dalších pěti let bude ještě probíhat vyhodnocení celé studie.

Výsledky budou známy až po deseti letech?!

U melanomů je velmi obtížné hodnotit jakékoliv účinky léčby. Je to způsobeno i tím, že se jedná o nádory s pozdními metastázami. Hodnotit pětileté přežití u pacientů v tomto případě skutečně nic neznamená... Je to doba, kdy pacient po operaci bez problémů přežívá a metastáze se objeví až

třeba po 8 či 10 letech. Čili první objektivní výsledky účinnosti léčby lze učinit opravdu až po 10 letech.

Mohou se na zvýšení onemocnění melanomem u nás podepsat loňská tropická vedra?

Mohou, ale to poznáme až za 20 let... U melanomu platí, že krátká a přímá závislost neexistuje. Pro jeho vznik je nejrizikovější spálení kůže v dětství. Melanom se objeví pokaždé až s odstupem několika let.

Ani cílená prevence některé z nás neodradí před nadměrným opékáním na slunci. Můžeme se alespoň chránit opalovacími krémy? Nedávno proběhla v médiích informace o tom, že právě ty způsobují vznik kožní rakoviny...

Krémy jako takové ji nezpůsobují. Příčinou však může být jejich nesprávné používání. Dám příklad - člověk se světlou kůží sice použije vyšší faktor krému, řekněme od 25 do 30, ale je zároveň na slunci daleko déle. Bez ohledu na fototyp své kůže. Třeba se ani nespálí, ale na jeho kůži dopadne o mnoho více slunečního záření... Druhým důvodem, proč krémy „selhávají“, je jejich vysoký faktor, který lidem umožňuje být na slunci neúměrně dlouho, aniž by zaznamenali nepříjemné pocity... Potom samozřejmě nastupuje už zmíněná imunosuprese... Současná nabídka ochranných krémů je v našich lékárnách a specializovaných obchodech dostatečná. Nevyplácí se šetřit při jejich nákupu, ani ignorovat doporučení výrobců. Je však třeba zároveň říct, že nás ani sebelepší krém neochrání, nezačneme-li se ke svému tělu chovat zodpovědněji... Melanom není jen „letní záležitost“, a tak je rozhodně opatrnost na místě po celý rok...

Text a foto: Otto Lokaj

„Václave,“ volá host na hospodského, „přines mi whisky bez sody“. - „Skutečně bez sody?“ - „Jasně, doktor mi nařídil omezit pití na polovinu“.

CHORVATSKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Národní společnost Chorvatského ČK je nezávislá nevládní organizace působící po rozpadu Jugoslávie na území Chorvatska. Je uznaná chorvatskou vládou a Mezinárodním výborem ČK. V Záhřebu působí hlavní úřad Chorvatského ČK, organizační struktura je postavena na oblastních spolecích.

V letech nedávné občanské války i v letech následujících představovala značnou část náplně práce Chorvatského ČK pomoc uprchlákům, kteří se navraceli do svých domovů. Poskytoval jim především materiální humanitární pomoc.

Mnoho práce měla rovněž pátrací služba - jen během občanské války obdržela 29.000 žádostí o pátrání po zmizelých osobách. Během války pomáhal Chorvatský ČK asi 7.000 lidí v zajateckých táborech, zajistil 163 rodinám opětovné shledání a sjednotil dalších 21.000 lidí.

V současné době patří k hlavním aktivitám Chorvatského ČK výuka a poskytování první pomoci zaměřené jak na širokou veřejnost, tak speciálně pro školy. Každoročně v první pomoci vyškolí cca 10.000 osob. Další důležitou složkou Chorvatského ČK je Vodní záchranná služ-

ba. Jednotlivé oblastní spolky poskytují během sezóny dohled u vodních ploch a v případě potřeby úspěšně zasahují.

Mládež Chorvatského ČK byla založena již v roce 1922. V současné době se zabývá především zdravotní výchovou, ochranou zdraví a školením první pomoci mezi dětmi a mládeží. Její vzdělávací programy jsou zaměřeny také na protidrogovou a sexuální výchovu a prevenci a na ochranu před HIV/AIDS.

Linda Sochorová,
zahraniční úsek Úřadu ČČK

VÝROČÍ ČÍSLA – ČEŠTÍ LÉKAŘI

BOHUMIL PRUSÍK (1886 - 1964)

Významný český lékař se narodil v západočeském městě Klatovy, kde rovněž studoval na místním gymnáziu. Medicínu vystudoval na lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a stal se asistentem věhlasného českého lékaře - prof. Josefa Thomayera, později pracoval na klinice prof. Josefa Pelnáře. Mnoho cestoval zejména po švýcarských sanatoriích pro léčení tuberkulózy, pobýval i v Anglii.

V roce 1923 jako první v Československu zavedl inzulin do léčení diabetického kómatu. Profesorem byl jmenován v roce 1935, později se stal i členem

ČSAV. Světový ohlas vyvolaly např. jeho práce o účinku kyseliny nikotinové u cévních chorob. Jako vůbec první Čechoslovák byl navržen na udělení Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu, ale další jednání zmařilo vypuknutí druhé světové války. Po ní se stal přednostou interní kliniky v Praze. Byl spoluzakladatelem československé kardiologie, revmatologie, hematologie a gerontologie. Až do své smrti byl předsedou Československé gerontologické společnosti.

Miloval přírodu, měl vynikající hudební sluch, hrál na pět hudebních nástrojů. V době svých studií dirigoval studentský orchestr, v němž první housle hrál pozdější slavný český dirigent a národní umělec Václav Talich. Letos si připomínáme, že uplynulo 40 let od jeho úmrtí.

UŽITEČNÉ VYNÁLEZY

ZÁPALKKA

Jako u mnoha jiných slavných vynálezů stála i u zrodu první zápalky náhoda. V roce 1826 v anglickém městě Stockton-on-Tees chemik John Walker pracoval ve své laboratoři a míchal dřívkem směs potaše (uhlíčitán draselný) a antimonu. Pak škrtl tímto klacíkem o kamennou podlahu, aby se zbavil hrudky, která se utvořila na jeho konci. Po škrtnutí vyšlehl plamen a první zápalka byla na světě.

Rok po této události se již prodávaly zápalky po 100 kusech v jedné krabičce a definitivně vytlačily do té doby stále používané křesadlo. Krabičky se nejprve vyráběly z kartonového papíru, ale protože byl příliš měkký a nepraktický, vymyslel Walker krabičku z tenkých dřevěných dýh.

Bezpečnostní zápalky vynalezl Švéd Johan Lundstrom v roce 1855. Rozhoří se jen škrtnutím o zvláštní povrch, protože jedna chemikálie potřebná ke vznícení je obsažena v hlavičce zápalky, druhá ve škrťátku. Bezpečnostní zápalky se začaly vyrábět ještě tentýž rok jak ve Švédsku, tak v Anglii. Balení v podobě malé knížky - jakési kartonové desky přidržující řadu zápalek - vymyslel Američan Joshua Pusey v roce 1892 a poprvé se objevilo na trhu v roce 1896.

Také naše země k historii výroby zápalek významně přispěla. V roce 1839 začal po svém návratu z Vídně vyrábět první sirky sušický truhlář Vojtěch Scheinost. Malá dílna se brzy změnila v průmyslový podnik a v pozdějšího slavného výrobce a vývozce zápalek - Solo Sušice. Na světě ročně vzplane 6 trilionů kusů zápalek, Solo Sušice jich ročně vyrobí 18 miliard kusů.

ZNÁME PRAVIDLA SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ?

V DIVADLE

I při návštěvě divadla bychom měli dodržovat určitá pravidla společenského chování:

- muž má mít na sobě tmavý oblek, dáma malou večerní toaletu - nejlépe jen dvě barvy a nekombinovat šperky s bižuterií
- do budovy vstupuje muž jako první a ženě drží otevřené dveře
- při příchodu muž nejprve sundá kabát dámě a pak sobě, při odchodu je tomu naopak. Proč? Jeho povinností je zajistit, aby dámě nebylo zbytečně horko
- u šatny platí muž, a to i v případě, že doprovází více než jednu dámu. Muž by měl platit i za program a občerstvení o přestávce
- vstupujeme-li do zaplněné řady, jde muž první, vždy čelem k sedícím. Každého zvlášť prosí o dovolení, případně děkuje
- do lóže smíme přijít po začátku představení, ale pouze tehdy, máme-li ji zakoupenou celou
- nechce-li žena o přestávce opustit své místo, nenechá ji muž samotnou, ale zůstane s ní
- žena sedí po mužově pravici. Místo pro dámu není na kraji řady, ani na zadním sedátku v lóži
- po ztlumení světla už nemluvíme, nenakláníme se k sobě, ani jinak nerušíme. Kukátko slouží jen ke sledování jeviště, nikoli ostatních návštěvníků představení.

„Pane Novák, s vaším zdravím je to špatné. Už žádné pivo, jenom minerálku“. - „Pane doktore, to přece nemyslíte vážně?“ - „Myslím“. - „Ale přece tekutý chléb je lepší než tekuté kamení!“

OSOBNOSTI ČERVENÉHO KŘÍŽE

HENRY POMEROY DAVISON (1867 - 1922)

Zakladatel Ligy společností Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce Henry Pomeroy Davison se narodil v USA, ve městě Troy ve státě Pennsylvanie. Po americké občanské válce začal pracovat jako bankéř a během pěti let již v bance zastával vedoucí funkci. Stal se jedním z předních finančníků své doby.

V roce 1917, kdy USA vstoupily na straně spojenců do první světové války, byl Davison zvolen **předsedou válečného výboru Amerického červeného kříže**. Zorganizoval sbírkovou kampaň, která vynesla 4 miliony dolarů a umožnila vyslání zdravotnických týmů Amerického červeného kříže do Evropy.

Na konci první světové války představil Davison svůj nápad na založení organizace národních společností ČK a ČP bojující proti pohromám, které postihují svět. Prohlásil tehdy: „**Nebudujeme pouze na určitou dobu, ale na věky**“. Jeho návrh byl přijat největšími národními společnostmi Červeného kříže - USA, Velké Británie, Francie, Itálie a Japonska. Tyto země se také staly zakládajícími členy nové organizace - **Ligy společností Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce**, která byla ustavena v roce 1919. Henry Pomeroy Davison byl po zasluzě zvolen jejím prvním předsedou. Tuto funkci však vykonával pouhé tři roky, neboť v roce 1922 zemřel.

OKÉNKO SPRÁVNÉ VÝŽIVY

MED

Med je neznámější včelí produkt. Jeho prospěšnost pro zdraví je známá od pradávna. Před mnoha staletími v Apollónově chrámu v řeckých Delfách kdosi vyryl nápis: „**Nerozčilujte se, pijte med s mlékem, pěstujte tělocvik a divadlo a dočkáte se spokojeného stáří**“. Co o něm víme?

- až do 17. století se sladilo u nás jen medem
- první včelařská škola u nás byla založena za vlády Marie Terezie v roce 1776 v Novém Kníně
- ve vyspělých evropských zemích se ročně spotřebuje asi 1,4 kg medu na osobu, u nás jen 0,5 kg
- med je v podstatě silně přesycený roztok mnoha cukrů (1-10 % vyšších cukrů, 1-10 % sacharózy, 26-33 % glukózy, 30-38 % fruktózy). Obsahuje také 17-20 % vody
- sladký med je vlastně velmi kyselý - je v něm obsaženo kolem 20 různých kyselin (citrónová, jablečná, jantarová, octová, mravenčí, aj.). To způsobuje, že v něm většina mikroorganismů uhne
- med pomáhá překonat vyčerpání, zlepšuje svalovou aktivitu a upravuje činnost jater
- podává se při zánětech horních cest dýchacích a nachlazeních (čaj s medem), je vhodným zdrojem energie pro nemocné, rekonvalescenty, těhotné ženy, děti a starší populaci, podporuje krvetvorbu, pomáhá při ledvinových potížích
- v účinnosti není rozdíl mezi tmavým a světlým medem
- zcukernatělý med neztrácí svou hodnotu, do tekutého stavu jej vrátíme pozvolným zahřátím na 45 stupňů Celsia
- med skladujeme výhradně v uzavřeném obalu (sklo, keramika) v suché, tmavé místnosti s teplotou kolem 15 stupňů Celsia.

VÝROČÍ ČÍSLA – SVĚTOVÍ LÉKAŘI

ANDREAS VESALIUS (31. 12. 1514 - 15. 10. 1564)

Slavný belgický lékař vlámského původu se narodil v Bruselu v rodině lékárníka krále Karla V. Studoval nejprve cizí jazyky v Loewenu a později medicínu v Montpellieru. Poté odešel do Paříže, kde se zabýval anatomii, tajně jako student vykonával pitvy zvířat a lidských mrtvol. Studia medicíny zakončil v Padově, kde měl k dispozici tzv. anatomické divadlo. Zde se také stal profesorem anatomie na lékařské fakultě.

V Padově i v Bologni konal veřejné pitvy za velké účasti obecnosti. Vydával anatomické tabule, ale jeho nejrozsáhlejší dílem, které vyšlo v Basileji, bylo „**Sedm knih o složení lidského těla**“. Toto dílo položilo základy pro moderní vědeckou anatomii. Druhým jeho významným dílem je „**Velká chirurgie, rozdělená do sedmi knih**“. Zhotovil také první preparát kostry člověka, který lze dodnes vidět v Basileji. Po určitou dobu také vedl katedru anatomie v Pise.

Byl dvorním lékařem španělských králů Karla V. a Filipa II. Protože jeho dílo odporovalo učením církve, musel je částečně zničit a byl donucen vydat se na odpustkovou pouť do Palestiny. Na zpáteční cestě ztroskotala loď s poutníky u řeckého ostrova Zantu, kde Vesalius zemřel. Letos si připomínáme, že uplynulo 490 let od jeho narození a 440 let od jeho úmrtí.

PTALI JSTE SE ...

Otázka: Se známými jsme se dohadovali, co to vlastně znamená, když má někdo **ploché nohy**. Můžete o tomto problému napsat něco bližšího?
Věra K., Kunovice

Odpověď: Ploché nohy má dnes významná část naší populace. Příčinou ploché nohy je povolání vaziva mezi kůstkami nohy a krátkými svaly nohy, které mají největší podíl na tvorbě nožního klenby. U dětí asi do 3 let věku nejde jednoznačně rozlišit, zda se jedná o vrozenou nebo získanou deformitu, protože ploská nožka u nich je kryta tukovým polštářem.

Nejčastější vadou jsou **příčné a podélné ploché nohy**, kdy se záprstní kůstky vějířovitě rozbíhají a ploská noha už nemůže mít typicky prohnutý tvar kolébky. Hlavičky záprstních kůstek na kůži vytvářejí bolestivé otlačky, při poklesu příčné klenby pak dochází k deformitám palce. Hlavní vliv na takovou deformaci nohou u žen mají lodičky s vysokým podpatkem a těsnou přední částí.

Podle rozsahu poškození rozlišujeme tři stupně ploché nohy. Při **I.** dochází k oploštění pouze při zatížení. Pokud není noha zatěžována, obnovuje se normální tvar klenby. **II. stupeň** znamená, že plochá noha je přítomná i na odlehčeném chodidle, ale dá se pasivně srovnat do normálního tvaru. **III. stupeň** znamená, že se již deformita nohy nedá vyrovnat žádným pasivním způsobem.

Pomáhá nošení pevné a vzdušné obuvi, chození naboso, v těžších případech ortopedické vložky. Vždy Vám nejlépe poradí odborný lékař. Chceme-li se sami přesvědčit, zda nemáme plochou nohu, uděláme si jednoduchý test: mokrout nohu otiskneme nejlépe do písku. Zůstane-li po ní co nejmenší otisk (oblouček nahoře, oblouček dole), budeme mít nejspíše správnou klenbu nohy. Čím dokonalejší stopu nohy ale zanecháme, tím jsme na tom hůře. Celá stopa chodidla obvykle znamená nohu plochou příčně i podélně.

(Využity informace z časopisu Zdraví)

NAŠE DESATERO

JAK NAKUPOVAT V SUPERMARKETU

1. Jedete-li na nákup autem, spočítejte si, o kolik se vám prodraží výhodný nákup.
2. Bydlíte-li v místě, kde supermarkety nejsou, a jedete několik desítek kilometrů, dohodněte se alespoň tři, kteří se složíte na benzín.
3. Platební kartu si nechte doma.
4. Zapište si, co chcete koupit, předběžně sečtěte výdaje a neberte si s sebou do supermarketu více peněz.
5. Nedělejte z nákupu za městem celodenní výlet, protože každý něco přihodí do košíku, zastavíte se někde na kávu a nákupem tak nic neušetříte.
6. Děti rozhodně nechte doma, čas mohou strávit užitečněji. Navíc z nich vychováte konzumenta spotřeby již od dětství.
7. Při nákupu je dobré nakoupit si např. na měsíc dopředu suché zásoby (cukr, mouka, káva, aj.).
8. Nákup zboží ve velkém balení se vždycky vyplatí.
9. Velký nákup se vyplatí i z důvodů ušetřeného času v další dny.
10. Na rozdíl od levných supermarketů bývají v jejich prostorách umístěny i různé obchody se značkovým zbožím. Ty jsou naopak drahé.

Lékař říká pacientovi: „Pamatujte si, pane Dvořák, že alkohol je největší nepřítel, kterého máte“. - „Žádné strachy, pane doktore, já nejsem žádný zbabělec!“

ZDRAVOTNICKÉ DRUŽINY ČSČK

Jedná se o pojem, který dnešním mladým členům ČČK u nás již mnoho neříká, ale ti ze starší a střední generace si na něj jistě vzpomenu.

Zdravotnické družiny (ZD) ČSČK byly 23-členné útvary složené převážně z vyškolených žen-členek ČSČK (ale občas se mezi nimi objevil i nějaký muž). Tvořily je velitelka, její zástupkyně, hospodářka a čtyři 5-členná družstva. Byly u nás vytvářeny jednak na větších závodech, jednak v obcích a městech na základě zkušeností z Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce SSSR. Byly připravovány pro případné nasazení ve válečných konfliktech, přírodních katastrofách a průmyslových haváriích. Osnovy prvních kurzů zdravotnických družin ČSČK zahrnovaly celkem 96 hodin.

Připomeňme si, že letos uplynulo právě **50 let od I. celostátní soutěže zdravotnických družin ČSČK**, která se konala ve dnech 9.-10. října 1954 v Praze v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka (dnešní Výstaviště). Ze čtyř mezikrajových soutěží do ní postoupily čtyři nejlepší ZD ČSČK. První disciplinou byl plavecký závod, poté ZD řešily námět: při stavbě domu se zřítilo lešení a zranilo několik dělníků, které bylo nutno ošetřit. Součástí soutěže byla také slavnostní přehlídka, přijetí pražským primátorem, ale např. i lékařská prohlídka. V soutěži zvítězila **ZD z Vyškova** (velitelka **Marie Rittmanová**), na 2. místě skončila **ZD ze Žiliny** (velitelka **Josefa Hollá**), bronzový stupeň obsadila **ZD z Prahy-venkova ze Kbel** (velitel **Václav Vágnr**) a pro nepopulární „bramborovou“ medaili za 4. místo si přišla **ZD z n.p. Loděnice Praha** (velitel **Miloš Stránský**).

Dodejme, že v průběhu doby se postupně ustavovaly ze členů Dorostu ČSČK zejména na středních školách také tzv. **Zdravotnické družiny mladých (ZDM)**, které rovněž měřily své síly v postupových soutěžích. Činnost ZD ČSČK a ZDM zanikla se změnou společenských poměrů u nás po roce 1989 a byla postupně nahrazena nejprve Záchranými jednotkami ČČK a v posledních letech pak Humanitárními jednotkami ČČK.

ZAMĚSTNÁVÁNÍ ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH V CHOMUTOVĚ

Letos je tomu již 10 let, kdy **OS ČČK Chomutov** jako jeden z pouhých dvou OS ČČK v ČR (druhým je OS ČČK Mladá Boleslav), otevřel **Chráněnou dílnu ČČK**. Zaměstnával v ní tehdy 18-20 zdravotně postižených osob a kompletovali zde po 4 roky infúzní soupravy vyvážené do Itálie. Později lepili reklamní skládačky do Německa. Neosvědčila se kompletace tištěných spojů, procento vadných výrobků bylo příliš vysoké.

Při další změně druhu výroby - montování závěsů pro vzduchotechniku museli zřídít vlastně novou Chráněnou dílnu, protože vzhledem k váze výrobků bylo nutné pořídít vysokozdvizný vozík, paletový vozík a další potřebnou mechanizaci. Zákazník však po 4 letech zrušil smlouvu a musel se hledat nový výrobní program. Stala se jím výstupní kontrola u tlakových hadic do aut. Tu však již nebylo možné provádět v prostorách OS ČČK, ale přímo ve výrobní firmě. A tak se z Chráněné dílny ČČK stalo dnešní **Detašované pracoviště ČČK**, které dnes zaměstnává 4 zdravotně postižené.

Případným následovníkům, kteří by chtěli Chráněnou dílnu provozovat, Chomutovští vzkazují, že Úřady práce poskytují příspěvek až do výše 100.000,- Kč při jejím zřízení, dále 40.000,- Kč ročně na její provozování a dále tzv. kompenzační příspěvek ve výši cca 50.000,- Kč ročně (jeho výše se valorizuje). Všechny částky jsou určeny vždy na 1 pracovní místo. Bližší informace Vám může poskytnout ředitelka Úřadu OS ČČK Chomutov **Irena Wachtfeidlová**, které spolu s jejími spolupracovníci patří poděkování za to, že se nebalý jít do určitého nesporného rizika.

BOJ PROTI TUBERKULÓZE A ČERVENÝ KŘÍŽ – 3. část

Činnost poraden TBC a dětských poraden u nás nepřerušila ani okupace za druhé světové války. Němci se svou příslovečnou precizností a smyslem pro pořádek nebránili v činnosti poradnám z obavy o své zdraví. Na úředních tiskopisech musel zmizet nápis Masarykova liga a znak dvojitého kříže. Způsob práce se až do roku 1945 nezměnil, pouze muselo někdy dojít k personálním změnám. Také ČSČK pracoval pod názvem jiných organizací.

Válečná léta 1939-1945 přinesla novou vlnu šíření tuberkulózy. Hlavně v severovýchodních zemích (Dánsko) lidé hladověli a stáda skotu, která se po celá léta chovala k obživě obyvatel, se likvidovala. Statisticky byla zjištěna vysoká nemocnost u dospělých a u dětí se projevovaly příznaky onemocnění zduřením mízních uzlin. Zjistilo se, že tyto děti pily mléko od krav nakažených TBC. Při porážkách zjišťovali veterináři v útrobách skotu chorobné změny. Byly to rozsáhlé tuberkulomy, jakési nádory, bovinního typu mykobakteria, který se podobal Kochovu lidskému bacilu a byl stejně infekční a přenosný na člověka.

Práve v Dánsku začala důsledná opatření proti tuberkulóze:

1. Stáda zlikvidovaná v roce 1940 se nahrazovala zdravým chovem.
2. Bylo provedeno hromadné vyšetření všeho obyvatelstva snímkováním plic rentgenem.
3. Již zjištění nemocní byli léčeni antituberkulotiky a streptomycinem.
4. Očkování proti tuberkulóze - kalmetizace novorozenců do 6 týdnů po narození.
5. Prošetřování všech školních dětí tuberkulinovými zkouškami a u negativního výsledku aplikování BCG vakcíny.

Když byla zjištěna úspěšnost této prevence v Dánsku, v roce 1946 nabídl Dánský červený kříž tuto prevenci i naší zemi. Při Ústavu hygieny a epidemiologie v Praze působil **Výzkumný ústav tuberkulózy v pražské Šrobárově ulici**. Vedoucím lékařem byl docent **L. Šula** (29. 12. 1912 - 7. 2. 1992). Se svými spolupracovníky velice uvítal tuto pomoc Dánského ČK a navázali spolupráci. Pod záštitou OSN se uskutečnila „**dánská akce**“ postupně v celé ČSR. Dánové k nám vyslali několik týmů zkušených zdravotníků v čele s lékařem. Dovezli k nám potřebná zařízení - mj. pojízdné ambulance pro TBC. Celý průběh této akce byl sledován a statisticky zpracován podle objevení nových TBC nemocných a výsledky byly předávány okresům a krajům. Odtud pak informovali lékaře v terénu, aby včas zajistili všechna opatření léčby nově onemocnělým TBC.

Ústavy se zařizovaly v nevyužitých budovách (zámečky, letní sídla zámožných rodin, aj.). Tým Dánského ČK ukončil své působení u nás až po úplném předání zkušeností. Činnost pojízdných ambulančí pokračovala a zaměřila se především na rizikové skupiny osob (učitelé, potravináři a lidé pracující v kolektivech). Tito lidé byli každoročně zvaní na kontroly.

V roce 1948 bylo naše zdravotnictví reorganizováno. Tzv. péče z dobrovolných prostředků nebyla uznávána, vše přecházelo do státní zdravotní správy. Byly zřizovány okresní a krajské ústavy národního zdraví. V nemocnicích musela být infekční oddělení pro TBC nemocné. Mimo léčeben ve vyhovujících budovách byly zřízeny tzv. poradny vybavené pro rentgenové vyšetření. Kolem roku 1950 byla velká záchytnost nemocných - díky činnosti a důsledné práci pracovníků TBC poraden a léčeben. Nemocnost na TBC se snížila (pokračování příště).

*Marie Cejnarová,
zdravotní sestra z oboru poraden TBC*

„Je malárie nebezpečná nemoc, pane doktore?“, ptá se pacientka. - „Velmi nebezpečná, milostivá. Na tu člověk buď umře nebo zblbne. Já jsem ji prodělal“.

NÁŠ SERIÁL – 140 LET OD VYDÁNÍ ŽENEVSKÉ ÚMLUVY - 4. ČÁST

První světová válka ukázala nedostatečnost norem mezinárodního humanitárního práva - jeho základem byla především I. Ženevská úmluva, dále její adaptace pro válku námořní a Řád války pozemní. Záležitosti válečných zajatců řešilo pouhých 16 článků Řádu války pozemní, ochranu civilních osob na okupovaných územích 14 článků, ochranu civilních osob před přímým útokem pouhé 3 články tohoto řádu. Mnohé z aktivit MV ČK během války (za něž získal r. 1917 Nobelovu cenu za mír) byly založeny nikoli na mezinárodních smlouvách, ale na respektu k této instituci a rezolucích mezinárodních konferencí ČK.

Během světové války byly použity chemické zbraně. Na toto vše bylo třeba reagovat - MV ČK rozvinul intenzivní úsilí k rozvoji mezinárodního humanitárního práva. Výsledkem bylo přijetí **Ženevského protokolu o zákazu dusivých, otravných nebo podobných plynů a látek a prostředků bakteriologických v roce 1925** (mimořádně jde dosud o jedinou smlouvu, kterou lze považovat za zákaz užití nukleárních zbraní).

Významného pokroku bylo dosaženo na Diplomatičké konferenci v Ženevě v roce 1929 - na základě předloh MV ČK byla přijata **revidovaná I. Ženevská úmluva** a především zcela nová úmluva **O zacházení s válečnými zajatci**, která čítala již 97 článků, mj. výslovně zakotvovala činnost Ústřední informační agentury pro válečné zajatce pod patronací MV ČK a dávala MV ČK právo rozvinout humanitární pomoc ve prospěch zajatců. Dále zavedla pojem „ochranné mocnosti“, jakožto nezávislé mocnosti hájící zájmy zajatců. Lze říci, že v otázce ochrany válečných zajatců byla snaha MV ČK úspěšná.

Jinak tomu bohužel bylo v **případě civilních osob**. Předloha projednávaná od r. 1921 byla Diplomatičkou konferencí r. 1929 odmítnuta - vlády států světa to pokládají za příliš velký zásah do volnosti válčení, jednání s vládními experty se líknavě vlečou... Otázkou se zabývají Mezinárodní

konference ČK v Tokiu (1934) a Londýně (1938) - doporučují přijmout úmluvu chránící obyvatelstvo před moderními způsoby vedení války, které mohou být zaměřeny právě proti civilistům. Diplomatičká konference je navržena dne 10. 6. 1939, kdy švýcarská vláda žádá vlády zemí světa o komentář k návrhům MV ČK. O několik týdnů později vypukne největší konflikt lidské historie - druhá světová válka. Svět do ní vstoupí v oblasti ochrany civilistů vybaven jen několika chatrnými články Řádu války pozemní... Výsledky? Z válečných ztrát 50 milionů osob činí civilisté 50 % - masivní bombardování sídlišť, deportace, vyhlazování civilistů na okupovaných územích...

V oblasti **ochrany válečných zajatců** postupuje MV ČK dle příslušné konvence - shromáždí 25 milionů karet a předá 120 milionů dopisnic, provede 11.000 kontrolních návštěv zajateckých táborů, předá 36 milionů humanitárních a zdravotnických zásilek, po válce zajistí repatriace zajatců...

Pomoc civilistům je těžší - MV ČK se nemůže odvolávat na žádnou smlouvu, jen na specifický charakter neutrální humanitární instituce. Předá však 24 milionů rodinných zpráv. Podarí se mu navštívit 170.000 internovaných Francouzů, v letech 1941-1942 rozvine úspěšnou humanitární akci v Řecku, avšak opakované žádosti o vstup do nacistických „koncentračních táborů“ jsou opakovaně zamítány - i tak se od podzimu 1943 podaří alespoň rozeslat 1,1 milionu humanitárních zásilek osobám, jejichž jména byla Ženevě k dispozici... Teprve 12. 3. 1945 získá prezident MV ČK Burckhardt od gen. Kaltenbrunnera povolení ke vstupu delegátů MV ČK do koncentračních táborů - v Rumunsku, Maďarsku a Slovensku tak MV ČK zachrání tisíce židovských občanů před „konečným řešením“. Již předtím navštíví delegace MV ČK ghetto v Terezíně; tato návštěva však neumožnila MV ČK poskytnout účinnou pomoc. V r. 1944 získává MV ČK opět Nobelovu cenu míru.

RNDr. Marek Jukl, Ph. D., první viceprezident ČČK

PRVNÍ POMOC

VYRAŽENÝ DECH

„Vyražený dech“ (otřes hrudníku) je mimovolná krátká zástava dechu např. po pádu na záda, která je zraněným sice velmi nepříjemně vnímána, ale většinou se do několika sekund sama upraví. Stav nezlehčujeme, výjimečně může hrozit reflektorická zástava dechu a oběhu z podráždění bloudivého nervu (vagová smrt).

Příznaky:

- základní objektivní a subjektivní příznaky dušení
- obtíže při nadechování
- neschopnost mluvit
- postižený může být v hlubokém předklonu a svírat si nadbříšek
- možná nevolnost a zvracení

První pomoc:

- postiženého usadte do uvolněného mírného předklonu
- je-li v bezvědomí, zajistěte průchodnost dýchacích cest a posuďte dýchání. Pokud je to nezbytné, resuscitujte podle pravidla ABC a uložte postiženého do stabilizované polohy na boku
- uvolněte oděv stahující krk, hrudník a pas
- lehce masírujte jeho nadbříšek.

(Učebnice „Zdravotnický instruktor ČČK“, Příručka první pomoci)

Lékař říká patnáctileté dívence: „Takže už je to tak, budete matkou...“. - „Já vím, ... přizabítá.“ odpovídá děvče.

VÍTE, ŽE ... (STŘEVA)

- **tenké střevo** měří obvykle 5 m, je vystláno 4 miliony klků (na 1 cm² připadá 2.000-3.000 klků) - řas, jež obsahují žlázy vyměšující trávicí šťávy
- skládá se ze 3 oddílů: dvanáctníku, lačnicku a kyčelníku; trávená potrava zůstává v tenkém střevě 4-5 hodin
- **tlusté střevo** měří obvykle 1,5 m a vstřebává se v něm hlavně voda, čímž se jeho obsah zahušťuje. Trávenina v něm zůstává 12 hodin
- **slépe střevo** je začátkem tlustého střeva; je pozůstatkem po přežvýkavcích, u nichž v něm dochází ke štěpení buničiny
- střeva vytvoří za 24 hodin 1 litr trávicích šťáv a vykonávají 14.000-15.000 stahů
- střeva drží pohromadě okruží (mezenterium). Díky němu se nerozlíží po celém těle a nezaulzí se
- každou minutu je ve střevech obnoveno 500.000 slizničních buněk; denně odejde z těla 250 g zbytků opotřebovaných buněk
- ve střevech se vytvoří za den 600 ml plynů.

KVÍZ ZNALOSTÍ Z HISTORIE ČČK

1. Epidemii jaké choroby pomáhali likvidovat zdravotníci ČČK v závěru druhé světové války v Terezíně?
2. Jak se jmenoval první předseda ČČK po druhé světové válce?
3. Která akce ČČK inspirovala vznik Světového dne Červeného kříže?
4. Jak se jmenovaly 2 časopisy, které před dru-

hou světovou válkou i po ní vydával Dorost ČČK?

5. Ve kterém roce byl ČČK pověřen nábořem dárků krve a propagací Národní transfúzní služby?

Správné odpovědi:
1. Epidemii skvrňitého tyfu. 2. Generál Alois Vicherek. 3. Věh.
„Radost“ a „Lpá“. 5. V roce 1948.
končí mír Červeného kříže. 4. Dorost ČČK vydával časopisy

RADA PRO VÁS ...

DÉLKA ŽIVOTNOSTI TEXTILÍ

Životnost je doba, po kterou může zakoupené zboží sloužit na základě svých vlastností. Výrobce každý produkt opatruje návodem na údržbu, jehož dodržováním můžete životnost věci prodloužit, špatným postupem ji naopak zlikvidovat. Důležitý faktor, který ovlivňuje životnost textilu, je např. povrchová úprava a volba materiálu, používané čisticí a prací prostředky, četnost praní a čištění. Např. těžká svrchní konfekce vylepšená lepícími nánosovými vložkami vydrží maximálně 10 chemických čištění, bundy zateplené polyesterovým rounem ztrácejí termoizolační schopnosti zhruba po čtvrtém praní. Uvádíme orientační tabulku životnosti:

- 1 rok - teplákové soupravy, sportovní trenýrky, trikoty, hedvábné kravaty, čepice, šály, šátky
- 2 roky - svetry, halenky, košile, dětské oblečení, klobouky, plavky, textilní vycházkové rukavice
- 3 roky - saka, kalhoty, sukně, podšívky sak a pláště, smokinky, dámské šaty
- 4 roky - pánské obleky, klasické pláště, záclony, oděvy z králíka
- 5 let - společenské oděvy - fraky, oděvy z přírodní usně velurové i hladké
- 6 let - oblečení z přírodních kůžešin
- 10 a více let - koberce.

KLUB SENIORŮ PŘI OS ČČK PARDUBICE

Na podnět členů MS ČČK byl v roce 2003 z rozhodnutí OVR ČČK Pardubice založen „**Klub seniorů ČČK Pardubice**“, který zahájil činnost v lednu letošního roku. Cílem klubu je poskytnout členům zábavné a poučné využití volného času, ale i pomoc OS ČČK v aktivitě, propagaci, v získávání nových členů ČČK, při sběru ošacení, apod.

Klub se schází 1-2x měsíčně, pravidelně druhou středu v měsíci (druhý termín v témže měsíci se vždy dohodne). Klub má zatím 20 členů. Práce v klubu se členům líbí a je o ni velký zájem. Přednášky a besedy jsou doplňovány videozáznamem a dobovými dokumenty, případně i zájezdem.

Program Klubu seniorů ČČK Pardubice na letošní rok zahrnuje mj. vlastivědné vycházky a výlety po Pardubicích a jejich okolí, besedy a přednášky o historii města a jeho okolí, ale také o historii a současnosti ČČK, o vzniku ČSR a díle T. G. Masaryka a E. Beneše, o první pomoci, životním prostředí, zdravé výživě. Součástí plánu je i výstavka k 85. výročí ČČK, příprava dárků pro děti z dětských domovů i besídka pod vánočním stromčkem. Nechcete něco podobného zkusit také u Vás?

*Bořivoj Štěpánek,
místopředseda OS ČČK Pardubice*

A BYLI JSME V MATEŘSKÉ ŠKOLCE...

Tentokrát navštívila **Monika Humpolová** se skupinkou členů **Mládeže OS ČČK Brno-město** předškoláky v brněnské mateřské škole a spolu s méďou Matýskem si povídali o první

pomoci. Pro děti měly připraveny scénky na téma: Bodnutí hmyzem, úrazy a odřeniny. Praktickou první pomoc si vyzkoušeli na hříšti. Na každém stanovišti na děti čekaly jiné úkoly. Malí lékaři a sestřičky ošetřovali rány, jezdili záchranou (koloběžka), skládali puzzle s obrázkem první pomoci, apod.

Po vyhodnocení soutěže odcházely všechny děti ze hříště s diplomem, odměnou a s úsmě-

vem na tváři. Spokojeni byli nejen děti, učitelky a členové Mládeže ČČK, ale i pracovníci Úřadu OS ČČK Brno-město, protože přibyla nová aktivita mladých členů ČČK.

*Ivana Holásková,
ředitelka Úřadu OS ČČK Brno-město*

80 LET ČINNOSTI ČČK VE ŠTÁHLAVECH

Před 80 lety - 30. března 1924 se konala ustavující valná hromada ČČK v naší obci **Štáhlavy** (OS ČČK Plzeň-jih+sever) z iniciativy slečny **Boženy Tylové**, která také byla zvolena první předsedkyní místní skupiny ČČK. Božena Tylová byla emancipovaná žena, která se zúčastňovala veřejného života v obci, což ještě tehdy nebylo obvyklé.

Tato MS ČČK spolupracovala se Sborem dobrovolných hasičů při tzv. samaritánských službách. V srpnu roku 1948 zakoupila MS ČČK Štáhlavy první sanitní vůz a zřídila tak v obci záchranou stanici. Na zakoupení automobilu zapůjčil Obecní úřad Štáhlavy finanční částku 107.000,- Kč. Byla to pro zdejší obec velká vymoženost, již se dosud mnoho okolních obcí nemohlo pochlubit. Sanitní vůz konal platné služby i pro obec Lhůta, Nezabavětice a Štáhlavy.

Naše MS ČČK má bohatou historii, ale v současné době vyvíjí také různorodou činnost. Mj. každoročně školíme mladé zdravotníky I. stupně v první pomoci, zajišťujeme lékařské přednášky pro členy ČČK i žáky základní školy, organizujeme 2x ročně sběr ošacení, zajišťujeme dobrovolné zdravotnické služby na akcích v obci, malé dárečky předáváme osobně našim jubilantům. Provádíme doškolování členů v poskytování první pomoci, což ochotně provádí člen představenstva MS ČČK praktický lékař **MUDr. Vlastimil Kulda**.

Již řadu let pečujeme o hrob akademického malíře **Jaroslava Špillara** na starém hřbitově ve Štáhlavech. Pořádáme u jeho hrobu pietní vzpomínky s pokládáním kytice se stuhami a s proslovem o jeho životě a díle.

80. výročí založení ČČK v naší obci jsme si připomněli na slavnostní valné hromadě naší MS ČČK. V její předvečer jsme položili kytici květů na hrob zakladatelky a první předsedkyně MS ČČK. Připravili jsme výstavku o činnosti MS ČČK a panel k 765. výročí založení obce Štáhlavy. Předali jsme ocenění obětavým členkám a členům za aktivní činnost. Ke sváteční náladě přispěli svým vystoupením i žáci ZŠ Štáhlavy - členové zdravotnického kroužku.

*Alois Nolč,
předseda MS ČČK Štáhlavy*

TÝDEN SOUTĚŽÍ VE STRAKONICÍCH

Druhý týden v letošním květnu byl pro náš **OS ČČK Strakonice** trochu hektický. Ve čtvrtek 13. 5. 2004 jsme uspořádali okresní kolo HMZ I. a II. stupně společně se soutěží Svazu CO - **Dokaž co umíš**. Soutěžilo 2 x 12 hlídek. Do krajského kola soutěže HMZ v Táboře postoupila HMZ I. stupně ze **ZŠ J. A. Komenského v Blatné** a ze soutěže HMZ II. stupně hlídka

ze **ZŠ Povážská ve Strakonících**. V soutěži **Dokaž co umíš** bylo kromě první pomoci ještě dalších 7 disciplín (střelba ze vzduchovky, přechod lana, džberovka, topografie, masky, hasicí přístroje a dopravní test). Na republikové kolo, které bude letos v Ostravě, postoupila hlídka ze **ZŠ Čestice**.

V sobotu 15. 5. 2004 proběhlo též ve sportovním areálu ve Strakonících na Křemelce regionální (krajské) kolo soutěže zdravotnických družstev Humanitárních jednotek ČČK. Soutěžilo 9 družstev z Jihočeského kraje a 2 družstva z kraje Vysočina (z Pelhřimova). Zvítězilo ZD HJ ČČK právě z **Pelhřimova**. Všechna družstva musela absolvovat 10 stanovišť s ošetřováním celkem 35 zraněných figurantů a 3 volná stanoviště, kde si soutěžící mohli vyzkoušet přechod přes lano, střelbu ze vzduchovky či srážení cíle džberovkou. Ve volných disciplínách byli vyhlášeni nejlepší muž a žena - **Martin Olšiak** (Český Krumlov) a **Lucie Hanzálková** (České Budějovice).

KRAJSKÁ SOUTĚŽ HMZ V TÁBOŘE

Dne 26. května 2004 soutěžily v Táboře na krajském kole soutěže hlídek mladých zdravotníků I. a II. stupně vítězové okresních kol těchto soutěží z Jihočeského kraje a z kraje Vysočina.

Foto: Archiv Tábořské listy

Lékař prohlídne pacienta a říká: „Jste zdravý, vy se klidně dožijete i devadesátky“. - „Ale mně už je devadesát...“ - „No vidíte, vždyť vám to říkám“.

130 LET OD PRVNÍHO KURZU OŠETŘOVATELEK U NÁS

Musíme se vrátit až do roku **1874**. Tehdy u nás rozvíjel svou činnost „**Dámský pomocný spolek Červeného kříže pro Království české**“, který měl více než 5.000 členek. Zajišťoval lůžka pro případ války, sbíral nejrůznější potřebný materiál, zajišťoval dodávky potřeb první pomoci pro vojáky a také pečoval o spolek ošetřovatelek, který se v Praze ustavil v roce 1882.

Svědectví o počátcích české ošetřovatelské péče podává ve Zprávách Červeného kříže v roce 1926 **Bronislava Herbenová**, manželka spisovatele Jana Herbena. Vzpomíná právě na rok 1874, kdy **Výrobní spolek český** v čele se spisovatelkou **Karolinou Světlou** vyzval **Spolek českých lékařů**, aby mu pomohl při organizaci ošetřovatelské školy, která měla být první na území tehdejšího Ra-

kouska. Řada českých lékařů nabídla ochotně své služby a vypracovala jak učební plán školy, tak i první Řád ošetřovatelské péče.

První běh kurzu se uskutečnil od 1. 6. do 20. 12. 1874 a měl 11 řádných a 20 mimořádných posluchaček. Další kurzy pak byly pořádány v letech 1877, 1880 a 1881. Škola fungovala nepravidelně a doba vyučování se pohybovala mezi 3 až 7 měsíci. Pořádání těchto kurzů naráželo na nejrůznější potíže a problémy, mj. i na to, že posluchačkám těchto českých kurzů byl odepřen praktický výcvik v nemocnici. Kromě prvních českých kurzů ošetřovatelek pořádal „Dámský pomocný spolek Červeného kříže pro Království české“ také německé kurzy ošetřovatelek, které měly daleko větší podporu úředních míst.

125. VÝROČÍ NAROZENÍ PhDr. ALICE MASARYKOVÉ

Na počátku května letošního roku jsme si s úctou připomínali, že uplynulo právě 125 let od narození zakladatelky a dlouholeté první předsedkyně ČSČK **PhDr. Alice Masarykové**.

Narodila se **3. května 1879** ve Vídni jako první dítě manželů Tomáše Masaryka (pozděj-

šího prvního prezidenta Československé republiky) a Američanky Charlotty Garrigue Masarykové. Funkci předsedkyně ČSČK zastávala po dobu téměř 20 let - od roku 1919 až do roku 1938. Za druhé světové války a od roku 1948 až do své smrti (zemřela 29. 11. 1966) pobývala v zahraničí, především v Anglii a posledních 16 let v USA. Pohřbena byla na Českém národním hřbitově v Chicagu a teprve v roce 1994 se podařilo dosáhnout toho, aby urna s jejím popelem byla převezena do ČR a slavnostně pietně uložena do rodinného hrobu Masarykovy rodiny v Lánech.

Úřad ČČK vydal v roce 2003 monografii „**Alice Masaryková - první předsedkyně ČSČK**“, která je k dispozici na všech OS ČČK.

Pacient si stěžuje v ordinaci: „Paní doktorko, já mám soustavnou erekci. Mohla byste mi na to něco dát?“ - „Tak to vám mohu dát byt, stravu a 5.000 korun měsíčně“.

REPUBLIKOVÁ SOUTĚŽ HMZ V LIBERCI

Ve dnech 25. - 27. června 2004 se v Liberci uskutečnil již **XXIV. ročník republikové soutěže hlídek mladých zdravotníků**. Sjely se na ní vítězné 5-členné hlídky mladých zdravotníků I. a II. stupně z 8 regionálních (spojených krajských) kol.

Záštitu nad soutěží převzala **Dagmar Helšusová**, náměstkyně primátora Liberce. Slavnostní zahájení soutěže i její zakončení spojené s vyhlášením výsledků se uskutečnilo v důstojném prostředí Kongresového sálu Centra Babylon v Liberci. Před zahájením soutěže její účastníci uvítali návštěvu Aquaparku v Centru Babylon, po jejím skončení pak návštěvu Lunaparku v tomto zábavním centru.

Všechny zúčastněné hlídky mladých zdravotníků však přijely do Liberce především změřit své znalosti a dovednosti v poskytování první pomoci. Soutěž svou náročností odpovídala republikovému kolu a skutečnosti, že soutěží nejlepší z nejlepších - vítězové regionálních kol. O palmu vítězství a krásné poháry usilovali všichni, ale medaile mohli získat jen ti skutečně nejlepší. V kategorii HMZ I. stupně zvítězila HMZ z Pelhřimova, stříbrné medaile si odvážely děti z Pardubic, na 3. místě pak skončila HMZ z Mělníka. V kategorii HMZ II. stupně patřil pohár vítězů HMZ dětem z Liberce, na 2. místě skončila HMZ z Kutné Hory, bronzové medaile za 3. místo si odvážely děti z Ostravy.

Velké poděkování patří obětavým pořadatelům z OS ČČK Liberec v čele s ředitelkou soutěže **Janou Eichlerovou**, tajemnicí soutěže **Olgou Merglovou** (ředitelkou Úřadu OS ČČK Liberec) a hlavní rozhodčí **MUDr. Petrou Vepřkovou**. Svého úkolu se zhostili na výbornou.

VODNÍCI STATEČNĚ REPREZENTOVALI PRAHU 15

Místní skupina Vodní záchranné služby ČČK Prahy 15 uspořádala 22. 5. 2004 za vydatné podpory radnice Prahy 15 (děkujeme tímto za finanční i materiální pomoc) již **IV. ročník závodů mládeže „O pohár starosty Prahy 15“**. Své síly přijeli změřit závodníci i z dalších místních skupin VZS ČČK.

Soutěžily tři věkové kategorie smíšených družstev v těchto disciplínách: záchrannářská štafeta, plavecká štafeta, plavání se záchranným pásem, štafeta se záchranou tonoucího, hod záchranným míčem na cíl, uzlování, písemný test zdravotnických znalostí a neodmyslitelnou součástí byla také resuscitace postiženého.

Cílem záchrannářů všech zaměření je záchrana života, zdraví a majetku. Lidský život je **VŽDY** na prvním místě. Proto je nedílnou součástí závodů prověření zdravotnických znalostí. Resuscitaci by měl ovládat každý člověk - a výsledky u „figuríny“ ukazují, že mnozí mají stále co zlepšovat. Totéž můžeme říci o teoretických znalostech předvedených v testech.

Všichni přítomní zažili během jednoho odpoledne mnoho příjemných i napínavých zážitků, přiučili se závodníci i pořadatelé. Stupně vítězů ve všech třech kategoriích si v různém pořadí podělila pořadající **Praha 15, Neratovice a Moravské Budějovice**. Poháry předával starosta městské části Praha 15 **Jan Nádvořík**, který přislíbil podporu této soutěže i v příštím roce. Rozdávaly se nejen poháry, ale i diplomy, medaile, dárky pro vítěze (poděkování za ně patří především společnosti **Metrans**) a skvělé ovocné dorty. Fotilo se, veselilo a rozjaření vítězové nakonec naházeli do vody všechny, kteří jen tak postávali kolem bazénu (že všichni nebyli pouze v plavkách, není třeba zdůrazňovat).

Věříme, že i za rok bude moci zvuk zvonu zaznít a Potápník (dobrý skřítek a patron naších místních skupin) opět uvítá všechny soutěžené chtivé „vodníky“.

Petr Nový,
Vodní záchranná služba ČČK Praha 15

DŮM ČERVENÉHO KŘÍŽE V LITOMĚŘICÍCH

Byla to tehdy před 72 lety v Litoměřicích velká sláva. V předvečer narozenin prezidenta T. G. Masaryka - v neděli **6. 3. 1932** - byl slavnostně otevřen **Masarykův dům sociálně zdravotní péče**. Z četných hostů připomeňme především ředitele české divize ČSČK **Josefa Groha** a zástupce zemské komise péče o mládež **Dr. Jaroslava Kubistu**, které přivítal představitel místního spolku ČSČK v Litoměřicích **MUDr. Borovanský**.

Dům ještě před jeho slavnostním otevřením dne 16. 1. 1932 navštívila první předsedkyně ČSČK **PhDr. Alice Masaryková**. Stavba v hodnotě **750.000,- Kč**, na níž si musel místní spolek ČSČK vzít půjčku, v době svého otevření zahrnovala českou a německou poradnu pro matku a kojence, český a německý dispensář pro pacienty s TBC, úřadovnu místního spolku ČSČK, české a německé okresní péče o mládež a společnou zasedací síň s obrazem prezidenta republiky T. G. Masaryka od akademického malíře prof. Fučíka. Dále zde byly

byty pro sociální sestru a správce domu. Velké poděkování tehdy patřilo za shánění finančních prostředků jednatelům místního spolku ČSČK pp. **Wolfovi** a **Kouřimovi** a za vkusné vybavení **mjr. Ing. Junkovi**. Pozoruhodné bylo, že tento dům rovnoprávně užívaly obě národnosti - česká i německá.

Dnes v Domě Červeného kříže v Litoměřicích sídlí Úřad OS ČČK Litoměřice, Domácí ošetrovatelská péče ČČK „Alice“ a působí zde Dechový stacionář ČČK.

Z dobových tiskových materiálů vybral MUDr. Vladimír Valta, předseda OVR ČČK Litoměřice

50. VÝROČÍ ČSČK - 1969

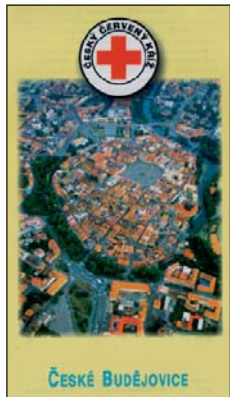
V únoru 1969 si Československý červený kříž připomínal 50. výročí svého založení. Československá pošta při této příležitosti vydala poštovní známku, jejíž návrh pocházel od **I. Strnada** a autorem grafického zpracování byl **J. Goldschmied**. Na známce byl kříž z dvanácti červených křížů jako symbol humanity a nápis „Čs. červený kříž 1919 - 1969“. Znáмка byla vydána jako vícebarevná a měla hodnotu 60 haléřů.

Připomeňme si v této souvislosti, že zahájení oslav 50. výročí založení ČSČK se uskutečnilo 31. ledna 1969 v historické Brožíkově síni Staroměstské radnice v Praze na slavnostním zasedání předsednictva ÚV ČSČK a Městského výboru ČSČK v Praze mj. za přítomnosti manželky prezidenta republiky **Ireny Svobodové**, čestné předsedkyně městské organizace ČSČK v Praze. Vyvrcholení těchto oslav se konalo 18. září 1969 na slavnostním shromáždění ve Smetanově síni Obecního domu v Praze za účasti prezidenta republiky armádního generála **Ludvíka Svobody**, předsedy Ligy společností ČK a ČP **José Barrosa**, místopředsedy Mezinárodního výboru ČK **Rogera Gallopin**, ředitele Institutu Henri Dunanta **Pierre Boissiera** a zástupců 18 národních společností ČK a ČP. Na tomto zasedání bylo vůbec poprvé uděleno nejvyšší vyznamenání Mezinárodního červeného kříže - **Medaile Henri Dunanta** - in memoriam tragicky zesnulému předsedovi ČSČK **MUDr. Františku Janouchovi** (vyznamenání převzala jeho manželka Jiřina Janouchová).

I TAK SE DÁ PROPAGOVAT ČERVENÝ KŘÍŽ

Za příklad velmi povedené propagace myšlenek a činnosti naší organizace jsme tentokrát vybrali **propagační skládačku OS ČČK České Budějovice**.

Na 6 stranách zájemce nalezne všechny potřebné informace především o zdravotnické a sociální činnosti tohoto OS ČČK, včetně plánu, kde jej najde. Kvalitní fotografie jsou doplněny např. 7 principy mezinárodního hnutí ČK, ale také citáty významných světových osobností o humanitě a na

závěr přihláškou za člena ČČK. Nechcete něco podobného zkusit také u Vás?

MISTROVSTVÍ REPUBLIKY JEDNOTLIVCŮ VZS ČČK

Ve dnech 23. - 25. dubna 2004 proběhl již **X. ročník Mistrovství republiky jednotlivců VZS ČČK v disciplínách ILS** (Mezinárodní organizace vodní záchran), který je zároveň pořádán jako **Memoriál PaedDr. Mariana Filčáka** (letos již VII. ročník). Mistrovství se konalo jako každoročně v Ostravě; jeho pořádá-

ním byla pověřena **MS VZS ČČK Ostrava**. Zúčastnilo se jej 20 žen a 52 mužů z celkem 8 MS VZS ČČK z celé ČR.

Z pověření ministra zdravotnictví se soutěže

zúčastnil **Ing. Jaroslav Hora**, ředitel odboru bezpečnosti a krizového řízení MZ ČR. Za generální ředitelství HZS MV ČR se přijel na naše závody podívat **plk. Dr. Ing. Zdeněk Hanuška**, ředitel odboru IZS a výkonu služby, který přivezl ceny pro nejlepší závodníky.

Mistryní republiky se stala **Jana Veselá** z MS VZS ČČK Neratovice, v soutěži mužů obsadil první místo a mistrem republiky se stal **Jiří Míhula** rovněž z MS VZS ČČK Neratovice. V soutěži družstev skončila na prvním místě do třetice děvčata z Neratovic, v soutěži mužů závodníci, kteří startovali za Prezidium VZS ČČK. Soutěž byla v letošním roce inovovaná, proběhla v sobotu na bazénu podle nových disciplín, převzatých z ILS.

Naše poděkování patří všem závodníkům, rozhodčím, sponzorům a v neposlední řadě pořadatelům - všem členům MS VZS ČČK Ostrava pod vedením svého předsedy **Pavla Skořepy**. Členové MS VZS ČČK se svého úkolu (úplně jiné podmínky pořádání závodu, velmi náročné zejména pro technickou četnu) zhostili na výbornou. V závěru sice selhala technika, počítač odmítal správně spočítat výsledky, ale i tento nedostatek se nakonec zvládl.

Pomozte nám pomáhat
Fond humanity ČČK
číslo konta

10030-7334-011/0100

Komerční banka Praha 1